

KLIIAMINISTER MÄÄRUS

Väikeelamute rekonstrueerimise toetamine

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused” § 8 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Kohaldamisala

(1) Määrus kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75), artikli 18 lõikes 1 nimetatud taaste- ja vastupidavuskava reformi „Energiatõhususe ja tervikliku rekonstrueerimise soodustamine” investeeringu „Väikeelamute rekonstrueerimise toetamine” elluviimiseks.

(2) Toetuse andmisel lähtutakse lisaks käesolevale määrusele Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määrusest nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused” (edaspidi *üldtingimuste määrus*).

(3) Toetust taotletakse, toetuse kasutamisega seotud teavet, kuludokumente ja aruandeid esitatakse ning taotluse rahuldamise, rahuldamata jätmise ja toetuse tagasinõudmise otsus toimetatakse kätte perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 37 lõikes 1 nimetatud struktuuritoetuse registri (edaspidi *e-toetus*) kaudu.

§ 2. Toetuse eesmärk ja saavutatav tulemus

(1) Toetuse andmise eesmärgid on:

- 1) väikeelamute tervikliku rekonstrueerimise soodustamine, sealhulgas madalama kinnisvaraväärtusega piirkondades;
- 2) väikeelamute energiatõhususe ja parema sisekliima saavutamine;
- 3) väikeelamute energiakulude vähendamine;
- 4) taastuvenergia kasutuselevõtu soodustamine;
- 5) elamute rekonstrueerimist ja energiatõhusust puudutavate uuringute tegemise võimaldamine.

(2) Toetuse andmise saavutatavad tulemused on:

- 1) suurema energiatõhususega eluruumide arv;
- 2) primaarenergia aastase tarbimise sääst.

§ 3. Terminid

Määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) energiamärgis – ehitusseadustiku § 66 lõike 6 alusel kehtestatud nõuetele vastav olemasoleva hoone energiamärgis;
- 2) osaline rekonstrueerimine – projekt, millega teostatakse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevus või tegevused, kuid mis ei ole käesoleva määruse tähenduses terviklik rekonstrueerimine;
- 3) rekonstrueerimine – ehitusseadustiku § 4 lõike 3 punktide 1–3 kohane hoone põhikonstruktsioonide ja tehnosüsteemide ümberehitamine ning sama paragrahvi lõike 4 kohane ehitise taastamine, mille tulemusena suureneb hoone energiatõhusus ja paraneb sisekliima;
- 4) rekonstrueerimistööd – § 6 lõike 1 punktides 1–9 nimetatud tööd;
- 5) taastuvenergia tootmiseseade – päikese abil soojust või elektrit tootev seade;
- 6) terviklik rekonstrueerimine – projekt, millega teostatakse komplekselt § 7 lõikes 2 nimetatud nõuetele vastavalt vähemalt kõigi välisseinte ja katuse soojustamine, kõigi eluruumide akende vahetamine, rekonstrueeritakse küttesüsteem ja paigaldatakse soojustagastusega sissepuhke-väljatõmbe ventilatsioonisüsteem ning mille tulemusena saavutatakse vähemalt energiatõhususarvu klass C;
- 7) toetuse saaja – üldtingimuste määruse § 3 punktis 5 nimetatud lõppsaaja;
- 8) väikeelamu – ühe või mitme leibkonna elamiseks ettenähtud üksikelamu, ridaelamu või kaksikelamu sektsioon, kahe korteriga elamu või ridaelamu.

§ 4. Vahendusasutus

Toetuse vahendusasutus on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *EIS*), kes täidab § 16 lõikes 1 ja üldtingimuste määruse § 4 lõikes 7 sätestatud ülesandeid.

§ 5. Vaidemenetlus

- (1) EISi toimingut või otsust peale võib enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaide. Vaide lahendab EIS.
- (2) Vaidemenetlusega seotud teave, dokumendid ja vaideotsus edastatakse vaide esitajale e-toetuse kaudu.

2. peatükk

Toetuse andmise alused

§ 6. Toetatavad tegevused

- (1) Toetatavad tegevused on:
 - 1) fassaadi, sokli või vundamendi soojustamine ja sellega kaasnevad tööd;
 - 2) katuse, katuslae või pööningulae soojustamine ja sellega kaasnevad tööd;
 - 3) akende ja välisuste vahetamine või renoveerimine ning sellega kaasnevad tööd;
 - 4) esimese korruse põranda või kütmata ruumi kohal asetseva põranda soojustamine ja sellega kaasnevad tööd;
 - 5) tehnosüsteemide asendamine või rekonstrueerimine ja sellega kaasnevad tööd;

- 6) ventilatsioonisüsteemi rajamine, asendamine või rekonstrueerimine ja sellega kaasnevad tööd;
- 7) taastuvenergia tootmiseseadme, koos energia muundamiseks, tarbimiskoormuse juhtimiseks ja energiatoodangu salvestamiseks vajalike seadmetega, soetamine ning paigaldamine ja sellega kaasnevad tööd;
- 8) taastuvenergia tootmiseseadme energiatoodangu salvestamiseks vajalike seadmete soetamine ja paigaldamine juhul, kui taastuvenergia tootmiseseade on eelnevalt paigaldatud;
- 9) kaugküttevõrguga liitumiseks vajaliku torustiku ja kaevetööde tegemine soojusvõrguni, soojussõlme rajamine;
- 10) katuse kandevõime arvutus, kui see tehakse projekti raames ja sisaldub hinnapakumuses;
- 11) heitvee jääksoojuse kasutamise seadme soetamine ja paigaldamine ja sellega kaasnevad tööd;
- 12) punktides 3–6 nimetatud tegevusest tulenev siseviimistluse taastamine;
- 13) toetuse aluseks olevate rekonstrueerimistööde teostamiseks vajaliku ehitusprojekti koostamine;
- 14) omanikujärelevalve teostamine.

(2) Lõike 1 punktis 7 nimetatud töö puhul tehakse ka vähemalt sama lõike punktis 1 või 2 nimetatud tööd. Kui väikeelamu kasutusluba on antud 2000. aastal või hiljem või kui väikeelamu välisseinad või katus on soojustatud 2000. aastal või hiljem vähemalt 10 cm paksuse kihiga, ei ole lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud tööde tegemine kohustuslik ja § 7 lõike 2 punktides 1–2 toodud soojuslähivuse nõudeid ei kohaldata.

(3) Toetatavad tegevused peavad vastama ehitusseadustiku §-des 19–24 nimetatud nõuetele, sealjuures peab toetatavate tegevuste teostajaks olema majandustegevuses tegutsev isik, kes on kantud äriregistrisse. Taastuvenergia tootmiseseadme ühendamisel elamu tehnosüsteemidega peab elektritööde tegija olema kantud majandustegevuse registrisse seadmetöö elektritöö tegevusalal vastavalt seadme ohutuse seadusele.

(4) Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt” põhimõttega, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 nimetatud keskkonnanäesmärgile.

§ 7. Toetuse põhitingimused

(1) Toetuse saamiseks peab taotleja väikeelamu olema ehitatud õiguslikul alusel ja kantud ehitisregistrisse, samuti peab ehitisregistrisse olema märgitud ehitise esmase kasutuselevõtmise aasta.

(2) Nõuded toetatavatele tegevustele:

- 1) soojustatava välisseina soojuslähivus on $U \leq 0,20$ (W/m²K);
- 2) soojustatava katuse, katuslae või pööningulae soojuslähivus on $U \leq 0,20$ (W/m²K);
- 3) akende soojuslähivus on $U \leq 1,10$ (W/m²K);
- 4) soojustatava esimese korruse põranda soojuslähivus on $U \leq 0,25$ (W/m²K);
- 5) soojuspumba tootemärgise kütmise energiatõhususe klass on vähemalt A++;

- 6) paigaldatava või rekonstrueeritava tsentraalse küttesüsteemi puhul on süsteem ruumitemperatuuri alusel reguleeritav, radiaatoritele ja elu- ja magamistubade põrandakütte kontuuridele paigaldatakse termostaadid;
- 7) terviklikul rekonstrueerimisel paigaldatakse soojustagastusega sissepuhke ja väljatõmbe ventilatsioonisüsteemi;
- 8) punktis 7 nimetatud ventilatsioonisüsteemi sissepuhke välisõhuvooluhulgad on vähemalt 10 l/s magamis- ja elutubades müratasemel mitte üle 30 dB(A) ning väljatõmbe õhuvooluhulgad on WC-s vähemalt 10 l/s, pesuruumis vähemalt 15 l/s ja köögis 8 l/s;
- 9) terviklikul rekonstrueerimisel paigaldatava ventilatsiooniseadme tootemärgise energiatõhususe klass on vähemalt A;
- 10) kui hoones ei ole mehaanilist sissepuhke-väljatõmbe ventilatsioonisüsteemi, paigaldatakse välisseina soojustamisel või akende vahetamisel elu- ja magamistubade välisseina või aknaraami värskeõhuklapid.

(3) Toetuse taotlemisel üld- või detailplaneeringu alusel miljööväärtuslikule hoonestusalale jääva, väärtusliku üksikobjektina määratletud, kultuurimälestiseks tunnistatud, muinsuskaitsealal asuva või UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud alal asuva väikeelamu rekonstrueerimiseks kehtivad järgmised erisused:

- 1) aknad jäetakse uute vastu vahetamata, kui kohaliku omavalitsuse üksus või Muinsuskaitseamet ei ole andnud luba akende vahetamiseks;
- 2) fassaad jäetakse nõutud soojuslähivuse tasemest vähem soojustatuks või soojustamata, kui kohaliku omavalitsuse üksus või Muinsuskaitseamet on keelanud välisseinte lisasoojustamise kultuuriväärtuse või miljööväärtuse kaitse kaalutlustel;
- 3) muu hoone olemust või välisilmet oluliselt muutev toetatav tegevus jäetakse tegemata, kui kohaliku omavalitsuse üksus või Muinsuskaitseamet ei ole andnud töö tegemiseks luba kultuuriväärtuse või miljööväärtuse kaitse kaalutlustel.

(4) Terviklikul rekonstrueerimisel saavutatakse vähemalt energiatõhususarvu klass C.

(5) Lõikes 3 nimetatud juhtudel ei kohaldata lõikes 4 nimetatud energiatõhususarvu klassi nõuet. Toetuse saamiseks peab rekonstrueerimistööde elluviimisel hoone energiatõhususarvu väärtus olema vähemalt ühe energiatõhususarvu klassi võrra kõrgem kui taotlusega esitatava mõõdetud energiakasutuse andmetel põhineva energiamärgise väärtus.

(6) Kui osalisel rekonstrueerimisel ei teostata vähemalt kogu fassaadi või katuse soojustamist, küttesüsteemi asendamist või taastuenergia tootmiseseadme paigaldamist, tuleb toetuse saamiseks tagada hoone energiatõhususarvu väärtuse kasv vähemalt ühe energiatõhususarvu klassi võrra.

(7) Väljaspool Euroopa majanduspiirkonda asuva tootja toodetud taastuenergia tootmiseseadmel, energiatoodangu salvestamiseks vajalikul seadmel ja kütteseadmel on CE-märgis ja vähemalt kaheaastane tootjagarantii.

(8) Taastuenergia tootmiseseadme avaliku võrguga ühendamiseks on vajalik võrguettevõtjaga sõlmitud liitumisleping.

§ 8. Toetatavad ja mittetoetatavad kulud

- (1) Toetatavad kulud on § 2 lõikes 1 nimetatud toetuse andmise eesmärkide saavutamiseks ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud.
- (2) Siseviimistluse taastamisega seotud kulu on toetatav kuni viie protsendi ulatuses rekonstrueerimistööde kogumaksumusest, kuid mitte enam kui 2000 eurot terviklikul rekonstrueerimisel ja mitte enam kui 1000 eurot osalisel rekonstrueerimisel.
- (3) Taastuenergia tootmiseseadme soetamise kulu on toetatav, kui inverteri võimsus on kuni 15 kilovatti.
- (4) Taastuenergia tootmiseseadmete ja energia muundamiseks vajalike seadmete soetamise ning paigaldamise toetussumma arvutatakse standardiseeritud ühikuhinna kogumaksumuse alusel, lähtudes § 10 lõikes 3 sätestatud toetuse määrast. Ühikuhinna kogumaksumus sisaldab ka asjakohase ehitusprojekti koostamist ja on 1140 eurot ühe kilovati kohta.
- (5) Energiatoodangu salvestamiseks vajalike seadmete soetamise ning paigaldamise toetussumma arvutatakse standardiseeritud ühikuhinna kogumaksumuse alusel, lähtudes § 10 lõikes 3 sätestatud toetuse määrast. Ühikuhinna kogumaksumus on 642 eurot ühe kilovati kohta.
- (6) Küttesüsteemi asendamine on toetatav, kui paigaldatav kütteseadme kasutab taastuvaid energiaallikaid.
- (7) Ehitusprojekti koostamine ja omanikujärelevalve on toetatav, kui rekonstrueerimistööd teostatakse projekti osana.
- (8) Ehitusprojekti, millest toetuse andmise eesmärgile vastavad rekonstrueerimistööd teostatakse vähem kui 50 protsendi ulatuses, koostamist toetatakse 15 protsendi ulatuses ehitusprojekti maksumusest.
- (9) Kaugküttevõrguga liitumisega seotud kuluna on toetatav kaevetööde, torustiku rajamise ja kaugkütte trassiga ühendamise kulu.
- (10) Toetatav on energiamärgise tegemise kulu.
- (11) Kulud peavad olema põhjendatud, taotluses kirjeldatud ja nendega seotud dokumendid vormistatud toetuse saaja nimele. Sularahatehingud ei ole toetatavad.
- (12) Kulu tekkimise päevaks loetakse arve koostamise kuupäeva.
- (13) Mittetoetatavad kulud on:
 - 1) kaugküttevõrguga liitumisega seotud kulu;
 - 2) taastuenergia tootmiseseadme võrguga liitumisega seotud kulu;
 - 3) kinnistu piirete, parkimiskohtade, välisvalgustuse ja haljastusega, välja arvatud soojustpumba maakollektori ja kaugküttevõrgu paigaldamisega kaasneva pinnase taastamisega, seotud kulu;
 - 4) ülemäärased, toreduslikud või vääralt arvestatud kulud;

- 5) väikeelamu laiendamisega seotud kulu;
- 6) käibemaks, välja arvatud juhul, kui on võimalik tõendada, et käibemaksuga maksustamine toimub liikmesriigi väliselt ja seeläbi tekib riigile kulu;
- 7) järelmaksu lepingu sõlmimise tasu ja intressid;
- 8) ehitusmaterjalide soetamise kulu, kui projekti raames ei teosta töid § 6 lõikes 3 nimetatud isik

§ 9. Projekti elluviimisperiood

- (1) Enne EISile taotluse esitamist teostatud tegevuste ja võetud kohustuste kulu ei ole toetatav, välja arvatud projekteerimisega seotud kulu, mis on toetatav alates 2020. aasta 1. veebruarist.
- (2) Projekti elluviimisperiood algab lõikes 1 nimetatud kulu tekkimise ajast ja lõppeb hiljemalt 12 kuu jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates.
- (3) EISil on õigus projekti elluviimisperioodi pikendada üks kord kuni kuue kuu võrra põhjendatud juhul taotleja kirjaliku avalduse alusel. Projekti elluviimisperioodi pikendamisel ei tohi ületada lõikes 4 sätestatud lõpptähtaega.
- (4) Projekti elluviimisperiood jääb ajavahemikku 2020. aasta 1. veebruarist kuni 2025. aasta 31. detsembrini.

§ 10. Toetuse määr ja maksimaalne toetussumma

- (1) Terviklikul rekonstrueerimisel on toetuse määr toetatavatest kuludest ja maksimaalne toetussumma väikeelamu kohta:
 - 1) Tallinnas ja Tartu linnas asustusüksusena 30 protsenti ja kuni 30 000 eurot;
 - 2) Harku vallas, Jõelähtme vallas, Kiili vallas, Maardu linnas, Rae vallas, Saku vallas, Saue vallas, välja arvatud endise Kernu valla ja Nissi valla maa-alal 2017. aasta 14. oktoobri seisuga, Viimsi vallas, Luunja vallas, endise Ülenurme valla maa-alal 2017. aasta 14. oktoobri seisuga, Tartu valla maa-alal 2017. aasta 14. oktoobri seisuga ning endise Tähtvere valla maa-alal 2017. aasta 14. oktoobri seisuga 40 protsenti ja kuni 40 000 eurot;
 - 3) punktides 1 ja 2 nimetamata asustus- ja haldusüksuses 50 protsenti ja kuni 50 000 eurot.
- (2) Osalisel rekonstrueerimisel on toetuse määr toetatavatest kuludest 20 protsenti ja maksimaalne toetussumma väikeelamu kohta kuni 20 000 eurot.
- (3) Paragrahvi 6 lõike 1 punktis 7 nimetatud tööde tegemisel on toetuse määr toetatavatest kuludest 30 protsenti ja maksimaalne toetussumma väikeelamu kohta kuni 20 000 eurot.
- (4) Käesoleva määruse alusel eraldatav maksimaalne toetussumma väikeelamu kohta on 90 000 eurot.

3. peatükk

Toetuse taotlemine, taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded

§ 11. Toetuse taotlemine

- (1) Toetust antakse jooksvalt toetuse eelarve ammendumiseni.
- (2) Taotluste vastuvõtmise alguskuupäevast teavitab EIS oma kodulehel ja üleriigilise levikuga päevalehes vähemalt 14 kalendripäeva enne taotluste vastuvõtu algust. Kui esitatud taotluste maht ületab toetuse eelarve, peatab EIS viivitamatult taotluste vastuvõtmise ja teatab peatamisest oma kodulehel.

§ 12. Nõuded taotlejale

- (1) Toetuse taotleja on toetuse abil rekonstrueeritava kinnistusraamatusse kantud kinnisasja või korteriomandi füüsilisest isikust omanik või füüsiline isik, kelle kasuks on seatud hoonestusõigus või korterihoonestusõigus. Ühises omandis oleva kinnisasja, korteriomandi, hoonestusõiguse või korterihoonestusõiguse puhul on taotleja üks füüsilisest isikust ühistest omanikest, kes kinnitab oma esindusõigust toetuse taotlusel.
- (2) Kui väikeelamu on füüsilise ja juriidilise isiku kaasomandis, taotleb füüsilisest isikust omanik toetust vastavalt talle kuuluvale proportsionaalsele osale kinnisasjast.
- (3) Lõikes 1 nimetatud kinnitust ei nõuta rida- ja kaksikelamu puhul, kui taotletava toetuse objektiks olev tehnosüsteem on taotleja ainukasutuses, samuti akende vahetamise puhul.
- (4) Taotlust ei või esitada taotleja, kes on eelneva viie aasta jooksul rikkunud EISiga sõlmitud lepingu tingimusi või EISi antud haldusaktist tulenevaid kohustusi, misjärel on tehtud vähemalt toetuse osalise tagasinõudmise otsus.
- (5) Taotleja vastab üldtingimuste määruse § 5 lõikes 1 sätestatud nõuetele.

§ 13. Taotleja kohustused

Taotleja on kohustatud:

- 1) võtma rekonstrueerimistööde tellimisel hinnapakkumused vastavalt §-s 15 sätestatule;
- 2) esitama nõuetekohase taotluse;
- 3) esitama EISi põhjendatud nõudmisel taotleja ja taotluse kohta lisateavet nõutud vormis ja tähtajal;
- 4) võimaldama kontrollida enda vastavust nõuetele ning võimaldama teha paikvaatlust;
- 5) viivitamata teavitama EISi taotluses esitatud andmetes toimunud muudatusest või ilmnenu asjaolust, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.

§ 14. Nõuded taotlusele

- (1) Taotlus sisaldab järgmisi andmeid ja dokumente:
 - 1) taotleja ees- ja perekonnanimi, isikukood, aadress, telefoninumber ja e-posti aadress;
 - 2) väikeelamu aadress, ehitisregistri kood ja katastriüksuse tunnus;

- 3) projekti kirjeldus;
- 4) projekti kogueelarve kululiikide lõikes, sealhulgas § 8 lõigetes 4 ja 5 sätestatud standardiseeritud ühikuhind, mis sisaldab ühikuhinna koguseid ja toetuse määra suurust;
- 5) ülevaade projekti kõigist rahastamisallikatest ja seotus varasemate projektidega;
- 6) taotleja kinnitus, et projekti kuludele ei ole saadud toetust riigieelarve või muu avaliku sektori toetusest või muust välistoetusest või teisest projektist;
- 7) rekonstrueerimistööde planeeritav teostaja ja tööde eeldatav ajakava;
- 8) rekonstrueerimistööde teostamise, taastuenergiaallikaid kasutavate seadmete paigaldamise ja projekteerimise ning omanikujärelevalve teenuse maksumus ja teostaja;
- 9) vajadusel kinnitus taotluse vastavusest § 6 lõikes 2 sätestatud erisusele;
- 10) juhul, kui taotleja ei soovi elektri jaotusvõrguga liituda, taotleja vastavasisuline kinnitus;
- 11) juhul, kui taotleja on nõus projekti andmete avaldamisega kolmandatele isikutele § 2 lõike 1 punkti 5 kohaste uuringute tegemiseks, vastavasisuline kinnitus;
- 12) taotleja kinnitus omafinantseeringu tasumise suutlikkuse kohta;
- 13) taotleja kinnitus, et tema taotluse esitamise õigust ei ole piiranud teine isik;
- 14) taotleja kinnitus, et projektis järgitakse § 6 lõikes 4 nimetatud „ei kahjusta oluliselt” põhimõtet;
- 15) taotleja kinnitus, et taotlus ei sisalda juba teostatuid töid;
- 16) taotleja kinnitus esitatud andmete õigsuse kohta;
- 17) juhul, kui taotleja ei ole valinud madalaima maksumusega hinnapakkumust, põhjendus pakkumuse valiku kohta;
- 18) taotluse lisadokumendid.

(2) Taotluse lisadokumendid on:

- 1) ehitusprojekt ehitusseadustikust tuleneva ehitusprojekti koostamise kohustuse korral;
- 2) terviklikul rekonstrueerimisel mõõdetud energiatarbimise andmetel põhinev energiamärgis ja arvutuslik energiamärgis;
- 3) osalisel rekonstrueerimisel mõõdetud energiatarbimise andmetel põhinev energiamärgis ning juhul, kui ei teostata vähemalt § 7 lõikes 6 nimetatud tööd, arvutuslik energiamärgis;
- 4) paragrahvi 15 lõikes 1 nimetatud hinnapakkumused, välja arvatud § 8 lõigetes 4 ja 5 sätestatud juhul;
- 5) elektri jaotusvõrguettevõtja väljastatud liitumispakkumine, kui taastuenergia toomisseade ühendatakse jaotusvõrku, välja arvatud juhul kui liitumispakkumise saamine ei ole taotlejast sõltumatutel asjaoludel võimalik, või liitumisleping;
- 6) punktis 5 sätestatud erisust tõendav liitumispakkumise tegemisest loobumise teade;
- 7) paragrahvi 6 lõike 1 punktis 9 nimetatud tegevuse korral kaugküttepiirkonna võrguettevõtja väljastatud liitumise tehnilised tingimused ja liitumispakkumus;
- 8) volikiri, kui esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel.

§ 15. Nõuded hinnapakkumuste võtmisele

(1) Rekonstrueerimisööde ja teenuste tellimisel võetakse vähemalt kahe omavahel sõltumatu ja taotlejaga mitteseotud ettevõtja hinnapakkumus. Kui ehitusprojekt on koostatud enne käesoleva määruse jõustumist, on lubatav võtta üks pakkumus. Lubatav ei ole võtta hinnapakkumust taotlejaga tulumaksuseaduse § 8 lõike 1 tähenduses seotud isikult.

(2) Hinnapakkumused peavad olema taotluse esitamise hetkel kehtivad.

(3) Hinnapakkumus sisaldab:

- 1) taotleja nime;
- 2) väikeelamu aadressi;
- 3) ettevõtja nime;
- 4) ettevõtja aadressi, telefoninumbrit ja e-posti aadressi;
- 5) hinnapakkumuse väljastamise kuupäeva ja kehtivuse aega;
- 6) kavandatava tegevuse käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust.

(4) Kui taotlejal ei ole temast sõltumatutel põhjustel võimalik saada kahte pakkumust, esitatakse taotluses sellekohane põhjendus ja võimalusel lisatakse pakkumuse tegemisest loobumise teated.

(5) Edukas hinnapakkumus põhineb parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhtel.

(6) Pakkumuskutse ja pakkumuse esitamine ning hinnapakkumuste võtmisega seotud teabevahetus toimub kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning seda säilitatakse vähemalt viis aastat. Kui hinnapakkumus võetakse pakkuja kodulehe asjakohase lahenduse kaudu, säilitatakse ekraanipilt pakkumuse küsimise vormist sellisena nagu see on enne pakkuja saatmist.

4. peatükk

Taotluse menetlemine

§ 16. Taotluse menetlemine

(1) EIS teostab taotleja ja esitatud taotluse suhtes järgmisi toiminguid:

- 1) taotluse registreerimine;
- 2) taotluse läbivaatamine;
- 3) selgituste ja lisateabe küsimine;
- 4) taotluse täienduste ja muudatusettepanekute tegemine;
- 5) taotluse ja taotleja nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamine;
- 6) taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemine;
- 7) taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuse muutmine;
- 8) taotluse rahuldamise otsuse osaline või täielik kehtetuks tunnistamine.

(2) Taotlusi vaadatakse läbi nende esitamise järjekorras.

(3) Taotluse läbivaatamise käigus kontrollitakse taotluse ja selle lisadokumentide ning taotleja vastavust määruse nõuetele ja taotletava toetuse kulude toetatavust.

(4) EIS võib taotluse läbivaatamise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisateavet taotluses ja selle lisades esitatud andmete kohta või taotluse täiendamist või muutmist, kui esitatud taotlus ei ole piisavalt selge või selles esineb puudusi, näidates ühtlasi, millised puudused vajavad kõrvaldamist. Taotlejale antakse puuduste kõrvaldamiseks kuni 10-tööpäevane tähtaeg vastavasisulise teate väljastamise kuupäevast arvates, sealjuures teavitab taotleja EISI puuduse kõrvaldamisest hiljemalt ühe tööpäeva jooksul puuduse kõrvaldamiseks antud tähtaja möödumisest. Taotluse menetlustähtaja kulgemine peatub kuni puuduste kõrvaldamiseni.

(5) Lõikes 4 sätestatud puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaega võib põhjendatud juhul pikendada üks kord kuni 20 tööpäeva võrra.

(6) Taotlus ja taotleja tunnistatakse nõuetele vastavaks juhul, kui on täidetud kõik määruses taotlusele ja taotlejale esitatud nõuded.

(7) Taotlust ei tunnistata nõuetele vastavaks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotlus ei vasta taotlusele esitatavatele nõuetele ning eelnimetatud puudust ei ole võimalik lõike 4 alusel määratud tähtaja jooksul kõrvaldada;
- 2) taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või taotleja mõjutab õigusvastaselt taotluse menetlemist;
- 3) taotleja ei võimalda kontrollida taotluse nõuetele vastavust;
- 4) taotleja ei ole lõike 4 alusel määratud tähtaja jooksul taotluses esinevaid puudusi kõrvaldanud.

(8) Taotleja või taotluse nõuetele mittevastavaks tunnistamise korral teeb EIS taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(9) EISil on õigus teha taotlejale ettepanek taotlust muuta, kui taotluse täielik rahuldamine ei ole võimalik toetuse eelarve ammendumise tõttu või põhjendatud, arvestades taotletud toetussummat, projekti tegevusi, kulusid ja projektiga saavutatavaid tulemusi. Taotleja mittenõustumisel taotluse muutmise ettepanekuga on EISil õigus jätta taotlus rahuldamata.

(10) Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 60 tööpäeva nõuetele vastava taotluse esitamisest arvates. EISil on õigus vajadusel menetlemise tähtaega pikendada.

§ 17. Projektide hindamiskriteeriumid ja -metoodika ning valiku kord

Projekti rahastamise otsustamise aluseks on asjaolu, kas taotlus ja selles kirjeldatud projekt vastab määruse nõuetele ja panustab toetuse andmise eesmärkide saavutamisse.

§ 18. Taotluse rahuldamine, osaline rahuldamine või rahuldamata jätmine

(1) Taotleja ja taotluse määruse nõuetele vastavuse korral rahuldatakse taotlus otsusega kas osaliselt või täielikult. Taotluse rahuldamata jätmise korral teeb EIS taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(2) Taotluse osaline rahuldamine on lubatud üksnes põhjendatud juhul ja tingimusel, et toetuse andmise eesmärk on saavutatav ka taotluse osalisel rahuldamisel. Taotluse osalisel rahuldamisel võib taotleja nõusolekul toetussummat vähendada. Kui taotleja ei ole toetussumma muutmisega nõus, teeb EIS taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(3) Taotluse võib osaliselt rahuldada, kui esineb üks või mitu alljärgnevat asjaolu:

- 1) taotluse rahaline maht ületab toetuste eelarve vaba jäägi;
- 2) toetust taotletakse kuludele, mis ei ole toetatavad.

(4) Taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses märgitakse alljärgnevad andmed:

- 1) toetuse eraldaja;
- 2) toetuse saaja;
- 3) toetatavad tegevused;
- 4) toetuse määr ja toetussumma;
- 5) tegevuste planeeritud toetatav kogumaksumus;
- 6) toetatavate tegevuste elluviimisperiood;
- 7) otsuse vaidlustamise alused ja tähtaeg;
- 8) otsuse tegemise kuupäev ja projekti number.

(5) Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse juhul, kui:

- 1) taotleja või taotlus ei vasta nõuetele;
- 2) taotleja mõjutab õigusvastaselt taotluse menetlemist;
- 3) toetuse eelarve on ammendunud.

(6) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegija;
- 2) otsuse tegemise kuupäev ja projekti number;
- 3) taotluse esitaja;
- 4) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 5) otsuse vaidlustamise alused ja tähtaeg.

(7) Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus edastatakse taotlejale e-toetuse kaudu viie tööpäeva jooksul nimetatud otsuse tegemisest arvates.

§ 19. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

(1) Taotluse rahuldamise otsust muudetakse või see tunnistatakse kehtetuks EISi algatusel või toetuse saaja taotluse alusel.

(2) Toetuse saaja on kohustatud taotlema EISilt taotluse rahuldamise otsuse muutmist järgmistel juhtudel:

- 1) soovitakse pikendada tegevuste elluviimisperioodi pikemaks kui § 9 lõikes 2 kehtestatud tähtaeg;
- 2) toetuse taotlejal ei ole võimalik jätkata toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel.

(3) Lõike 2 punktis 2 nimetatud juhul on toetuse saajal õigus saada toetust juba tehtud nõuetele vastavate tööde eest, mis on teostatud ja mille tulemused on vastu võetud kooskõlas algse taotluse rahuldamise otsusega ning mis on panustanud toetuse andmise eesmärgi saavutamisse.

(4) EISil on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest juhul, kui soovitatav muudatus mõjutab oluliselt toetuse andmise eesmärgile vastavat oodatavat tulemust.

(5) Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab EIS 20 tööpäeva jooksul pärast vastavasisulise taotluse saamist.

(6) Taotluse rahuldamise otsuse võib EIS kehtetuks tunnistada, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) toetuse saaja ei täida taotluse rahuldamise otsuses või toetuse eraldamise või kasutamisega seotud õigusaktides sätestatud tingimusi või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel;
- 2) toetuse saaja esitab toetusest loobumise avalduse;
- 3) toetuse saaja taotlust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata.

5. peatükk

Toetuse maksmise tingimused

§ 20. Toetuse maksmise tingimused

(1) Toetuse makse tehakse vastavalt taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele. Toetust makstakse toetuse saaja maksetaotluse alusel pärast asjakohaste kulude ja tulemuste tõendamist.

(2) Terviklikul rekonstrueerimisel võib toetuse saaja taotleda toetuse maksmist kahes osas. Esimene makse peab vastama vähemalt poolele eraldatud toetussummast.

(3) Kui tegevust toetatakse standardiseeritud ühikuhinna alusel, on toetuse saajal õigus esitada maksetaotlus pärast vastava töö vastuvõtmist.

(4) Toetuse makse tegemiseks peavad:

- 1) taotluse aluseks olevad tegevused olema lõpetatud;
- 2) olema vormistatud üleandmise-vastuvõtmise akt tööde teostajaga;
- 3) esitatud auditi kohustusega elektripaigaldise auditi protokoll vastavalt seadme ohutuse seaduse § 9 lõike 4 punktide 1–4 alusel kehtestatud nõuetele;
- 4) olema teenuse eest tasutud vähemalt osas, mida toetus ei kata;
- 5) punktis 4 toodud nõuet ei kohaldata juhul, kui toetuse saaja on toetatava teenuse tellimiseks või seadme soetamiseks sõlminud krediidi- või finantseerimisasutuse kaudu pakutava järelmaksu lepingu ja maksetaotluse esitamise ajaks on teenus vastu võetud või seadme omandiõigus toetuse saajale üle läinud vastavalt üldtingimuste määruse § 9 lõike 3 punktile 2.

(5) Toetuse saaja esitab kulude tekkimist või tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid või koopiad, milleks on:

- 1) esitatud arve ja vajadusel selle tasumist kinnitav maksekorraldus, konto- või krediitkaardi väljavõte
- 2) töö üleandmise-vastuvõtmise akt ja olemasolul ehitus- või töövõtuleping;
- 3) lõike 4 punktis 5 nimetatud leping;
- 4) terviklikul rekonstrueerimisel väikeelamu kindlustuspoliis;
- 5) vajadusel muud asjakohased dokumendid, mis tõendavad kulude tekkimist.

(6) Lõikes 3 sätestatud juhul esitab toetuse saaja töövõtu-, garantii- ja järelmaksu lepingu ning vajadusel muu asjakohase teabe.

(7) Toetuse saaja esitab EISile toetuse maksetaotluse hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest.

(8) Pärast maksetaotluse saamist kontrollib EIS kulude tekkimist tõendavaid dokumente ja maksetaotluse nõuetele vastavust ning nende vastavuse korral algatab makse. EISil on vajadusel õigus küsida täiendavaid dokumente ja tõendeid, kui lõigetes 5 ja 6 nimetatud dokumentide alusel ei ole piisavalt selge, milline on tööde teostamise tegelik kulu või maksetaotlusest ei selgu tööde teostamisega seotud muud olulist tähendust omavad asjaolud.

(9) Väljamaksetaotluse menetlemise tähtaeg on kuni 30 tööpäeva arvates nõuetekohase väljamaksetaotluse esitamisest EISile.

(10) Kui teenuse eest tasuti maksetaotluse esitamise hetkeks vaid omafinantseeringu ulatuses, esitab toetuse saaja teenuse eest täielikku tasumist tõendava maksekorralduse või konto- või krediitkaardi väljavõtte 10 tööpäeva jooksul makse tegemisest arvates.

(11) EIS võib teha toetuse maksmisest osalise või täieliku keeldumise otsuse ja vajadusel tunnistada taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks vastavalt üldtingimuste määruse § 9 lõikele 7.

(12) Kui toetatavate tegevuste maksumus kujuneb taotluse rahuldamise otsuses märgitust erinevaks, makstakse toetust §-s 10 sätestatud toetuse määras tegevuste tegelikust maksumusest lähtuvalt, välja arvatud § 8 lõigetes 4 ja 5 sätestatud juhul.

(13) EIS võib teha makse otse tarnijale või töövõtjale (edaspidi *arve väljastaja*), kui toetuse saaja on maksetaotluses nii avaldanud ja ta on saanud arve väljastajalt kinnituse, et ta on sellest teadlik. Väljamakse tehakse arve väljastajale üksnes tingimusel, kui EISil on võimalik teha väljamakse märgitud tähtajaks. EISI õigus teha makse otse arve väljastajale ei tähenda toetuse saaja kohustuste üleminekut EISile ega seda, et toetuse saaja on toetuse väljamaksmisnõude loovutanud arve väljastajale. Kulu maksmise nõue loetakse toetuse saaja poolt täidetuks, kui EIS on makse teinud.

§ 21. Aruande esitamise kord

(1) Toetuse saaja esitab EISile projekti elluviimise kohta lõpparuande koos lõppmakse taotlusega vastavalt taotluse rahuldamise otsuses sätestatule EISI kehtestatud vormil.

(2) Paragrahvi 10 lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul esitab toetuse saaja EISile väikeelamu rekonstrueerimise lõppemisele järgneva kalendriaasta mõõdetud energiatarbimise andmetel põhineva energiamärgise EISI kodulehel kirjeldatud viisil hiljemalt kuu möödudes asjakohase kalendriaasta lõppemisest.

§ 22. Toetuse tagasinõudmise alused ja kord

(1) EIS nõuab toetuse osaliselt või täielikult tagasi, kui määruse nõudeid ei ole täidetud.

(2) Toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsus sisaldab järgmisi andmeid:

- 1) toetuse eraldaja;
- 2) toetuse saaja nimi;
- 3) projekti nimetus;
- 4) tagasinõudmise alus ja põhjendus;

- 5) tagasinõutav toetussumma;
- 6) tagasinõudmise otsuse täitmise tähtaeg;
- 7) tagasimakse tegemiseks konto number ja saaja nimi;
- 8) otsuse vaidlustamise võimalused;
- 9) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
- 10) tagasinõudmisega seotud muu oluline teave.

(3) Toetuse saaja maksab tagasinõutava toetuse tagasi 60 kalendripäeva jooksul tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamisest arvates.

(4) Toetuse saaja võib taotleda EISilt toetuse tagasimaksmise ajatamist vastavalt üldtingimuste määruse § 11 lõikele 8.

(5) Kui toetuse saaja ei maksa toetust tagasimaksmise tähtpäevaks tagasi ja ei ole taotlenud toetuse tagasimaksmise ajatamist lõike 4 alusel, maksab toetuse saaja viivist 0,06 protsenti iga toetuse tagasimaksmisega viivitatud kalendripäeva eest.

(6) Kui toetuse saaja ei tasu osamakseid ajatamiskava kohaselt, võib EIS tunnistada ajatamise otsuse kehtetuks ja nõuda toetuse saajalt toetuse tagastamist 30 kalendripäeva jooksul ajatamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse kehtima hakkamisest arvates.

6. peatükk

Toetuse saaja ja EISi õigused ja kohustused

23. Toetuse saaja õigused ja kohustused

(1) Toetuse saaja õigused on:

- 1) saada EISilt selgitusi, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustuste täitmisega;
- 2) esitada oma seisukoht vastavalt haldusmenetluse seaduse §-s 40 ja perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-s 23 sätestatule.

(2) Toetuse saaja kohustused on:

- 1) viia toetatavad tegevused ellu taotluses, taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses ja käesolevas määruses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt;
- 2) teavitada EISi projekti tegevuste, eelarve ja tähtaegade muutmise vajadusest;
- 3) kasutada toetust esitatud taotluse ja taotluse rahuldamise otsusega vastavuses;
- 4) maksta toetus tagasi tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtpäevaks;
- 5) vastata EISi esitatud küsimustele toetuse saaja ja tööde teostamise kohta;
- 6) esitada EISile tähtaegselt tööde teostamisega ja tulemustega seonduvat teavet;
- 7) tagada toetuse andmise eesmärgile vastava vara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise vähemalt viie aasta jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates;
- 8) tervikliku rekonstrueerimise teostamisel kindlustama väikeelamu vähemalt viiel järjestikusel aastal taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest arvates;
- 9) säilitada taotlust ning toetuse ja projekti teostamisega seonduvat dokumentatsiooni üldtingimuste määruse § 13 lõikes 5 sätestatud korras;

- 10) võimaldada teostada kuludokumentide auditit ja järelevalvetoiminguid (edaspidi *järelevalve*);
- 11) võimaldada järelevalvet teostavale isikule juurdepääsu toetuse saamisega seotud elamusse ning andma audiitori ja järelevalvet teostava isiku kasutusse kõik tööde teostamisega seotud andmed ja dokumendid kolme tööpäeva jooksul vastavast nõudmisest arvates;
- 12) osutada auditi ja järelevalve kiireks läbiviimiseks igakülgset abi;
- 13) viivitamata teavitada EISi kirjalikult kõigist esitatud andmetes toimunud muudatustest või asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada toetuse saaja kohustuste täitmist;
- 14) tagada, et väikeelamu võõrandamisel lähevad toetuse saaja kohustused edasi uuele omanikule, vastasel juhul kuulub toetus proportsionaalselt väikeelamu mittekasutamise ajale tagasimaksmisele;
- 15) võimaldada EISile või EISi volitatud isikule juurdepääs projekti objektile ja projektiga seonduvale teabele ning anda nõusolek asjakohase teabe avalikustamiseks;
- 16) täita üldtingimuste määruse §-s 12 sätestatud teavitamismõudeid.

§ 24. EISi õigused ja kohustused

EISi õigused ja kohustused on:

- 1) teha projekti teostamise üle järelevalvet;
- 2) kontrollida toetuse sihtotstarbelist kasutamist;
- 3) nõuda taotluses sisaldunud kinnituste, tööde, tegevuste, eesmärkide ja kulude kohta täiendavate andmete ja dokumentide esitamist, mis tõendavad esitatud andmete õigsust, tegevuste nõuetekohast teostamist ja toetuse saaja kohustuste nõuetekohast täitmist;
- 4) vähendada toetuse suurust proportsionaalselt toetuse saaja tööde teostamisel vähem kasutatud summa võrra, kui esitatud dokumentidest selgub, et toetuse saaja on osaliselt või täielikult jätnud tegemata planeeritud tegevusi, mille tulemusel on projekti eelarve võrreldes planeerituga vähenenud või teostatud tööd odavnenud;
- 5) peatada toetuse maksmine ja nõuda toetuse osalist või täielikku tagastamist, kui toetuse saaja rikub käesoleva määruse nõudeid või kaldub muul viisil kõrvale taotluses või taotluse rahuldamise otsuses sätestatust;
- 6) vähendada makstava toetuse suurust proportsionaalselt toetuse saaja omafinantseeringu vähenemisel alla taotluse rahuldamise otsuses sätestatud määra;
- 7) säilitada toetuse andmisega seotud dokumente viis aastat projektile lõppmakse tegemisest arvates;
- 8) kaasata uuringute tegemiseks kolmandaid, asjakohase pädevusega isikuid, võimaldades neil uuringuteks vajalikke isikuandmeid töödelda volitatud töötlejana;
- 9) esitada üldtingimuste määruse §-s 14 sätestatud aruanded.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
kliimaminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Keit Kasemets
kantsler